

Høringsuttalelse

Relatert til oppfølging av NOU 2015:16 Overvann fra byer og tettsteder

Går til:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Miljødirektoratet

Direktoratet for byggkvalitet

Innledning

NTNU og SINTEF har mottatt **følgende dokumenter** til høring:

- Forslag til endringer i forurensningsloven og vass og avløpsanleggslova
- Forslag til endringer i plan- og bygningsloven
- Forslag til endringer i byggt teknisk forskrift

Generelt

NOU2015:16 Overvann fra byer og tettsteder gav en grundig gjennomgang av utfordringene rundt håndtering av overvann med en rekke forslag til endringer i lovteksten for å styrke lovverket rundt overvannshåndteringen i Norge. Det er positivt at det nå kommer flere høringsforslag knyttet til overvannshåndteringen. Vi har gjennomgått dokumentene med utgangspunkt i forskning og utvikling innenfor klimatilpasning, overvannshåndtering og hydrologi. I forhold til forslagene ønsker vi å gi noen overordna perspektiver på noen av elementene i endringene som er foreslått og mulige konsekvenser.

På generelt grunnlag vil mange av endringene styrke og klargjøre overvannets posisjon i lovteksten.

Det er imidlertid vanskelig å bedømme den fulle rekkevidden av de ulike endringene så lenge både spørsmålet om ansvar og gebyr/insentiv ikke er en del av høringsforslagene. Så lenge man etter loven anser overvannstiltak å falle inn under Forurensningsloven og tiltak som medfører objektivt ansvar, vil krav om og krav til dimensjonering medføre store usikkerheter for eiere av slike anlegg. Særlig utfordrende blir det når overvannshåndteringen går mot åpne og lokale løsninger som skal følge treleddstrategien, med et lappeteppes og mangfold av eiere og interaksjoner mellom løsninger.

Ad forslag til endringer i byggt teknisk forskrift TEK 17

For tiltak (boliger, kontorbygg o.l.) i sikkerhetsklasse F2 foreslås det å dimensjonere for en 200-års nedbørshendelse.

- Treleddsstrategien er etter hvert etablert som praksis for overvannshåndtering i Norge. Denne innebærer at hverdagsregn (inntil xx årsnedbør) tas i trinn 1 og 2. Store nedbørshendelser (inntil yy årsnedbør) tas i trinn 3.
- Et forslag om et 200-års nedbør som dimensjonerende nedbørshendelse bryter med treleddsstrategien. For en bolig, kontorbygg inkl. tomt regner en normalt å aktivere trinn 1 og 2 i strategien. Disse trinnene i strategien er ikke ment å kunne håndtere så store mengder vann.
- Hvis trinn 1 og 2 skal dimensjoneres for en 200-års hendelse vil det bli både plasskrevende og kostbart.
- Dersom det enkelte tiltaket skal pålegges ansvaret for å håndtere en 200-års nedbørshendelse vil det drive installasjonene i retning av store konstruksjoner/fordrøyningskammer under bakken. I tillegg til at det er kostnadsdrivende vil det også øke klimafotavtrykket til tiltaket/bygget betydelig. Dette er sannsynligvis suboptimalisering og ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt.
- En 200-års nedbørshendelse er per i dag ment å aktivere trinn 3 i treleddsstrategien. Et betimelig spørsmål er hvor ofte trinn 3 i strategien skal aktiveres. Det kan være gode argumenter for at trinn 3 bør aktiveres ved lavere intervall, bl.a. for å sikre at den driftes og vedlikeholdes på en bra måte. En riktig prosjektert trinn 3-løsning skal jo ikke få materielle skader, så hvorfor bare bygge de for de virkelig ekstreme hendelser?

Vi mener heller enn å sette krav til en konkret returnedbør bør TEK 17 få tydeligere fram:

- At de tre trinnene i treleddsstrategien må sees i sammenheng. Det bør stilles krav til at det skal være sammenheng mellom trinnene for eksempel ved at det utarbeides et avrenningskart som viser vannveiene igjennom de tre trinnene.
- Trinn 1 og 2 kan være utbyggers ansvar, og bør håndtere hendelser opptil xx-års hendelse. Som forskere er vi ikke klare til si nøyaktig hva dette tallet bør være. Det kan være opp til 20 eller 50 år, men her trengs noe mer forskning på løsninger i relevant klima.
- Trinn 3 må være et kommunalt ansvar, og kommunen bør få hjemmel til å benytte private eiendommer der dette er hensiktsmessig, og det må avklares i kommuneplaner (arealplan og reguleringsplan).
- Hva med ansvar for drift og vedlikehold av selve flomvegen? Det bør avklares om privat eiendom som flomveg setter begrensinger for hvilke endringer som kan gjøres på privat tomteareal som vanligvis ikke krever byggemelding.
- Generelt vil det være viktig å få avklart ansvarsfordeling, særlig hvem som har ansvar for trinn 3 i treleddsstrategien og selve flomvegen.

Vi mener videre at kunnskapsgrunnlaget for urban flom/overvann ikke er på samme nivå som for elveflom og at forslaget *TEK17 § 7-2 får tilsvarende anvendelse på overvann som på flom* er problemfylt. Hvis vi sammenligner kunnskapsnivået for urban flom/overvann med elveflom er status p.t.:

- For elveflom har man betydelig bedre datagrunnlag for å kunne lage flomsonekart
- For elveflom har man flere verktøy å bruke for å estimere skadepotensiale
- En elveflom har en tregere respons og det er dermed "enklere" å forutsi fare- og skadepotensiale
- Kunnskapen om elveflom er et resultat av langvarig og spesifikk forskning på feltet

Selv om forskning pågår og en del verktøy er på veg, mangler et tilsvarende kunnskapsnivå på urban flom/overvann og fagfeltet er foreløpig ikke så modent. Det er med andre ord behov for mer forskning og utvikling for å kunne gjøre tilsvarende beregninger og analyser for urban flom/overvann som for elveflom.

Våre innspill bygger blant annet på arbeider og resultater fra forskning og innovasjon i *SFI Klima 2050 Risk reduction through climate adaptation of buildings and infrastructure*, der vi har jobbet med ulike aspekter rundt overvannshåndtering fra 2015.

Trondheim, 2. juni 2020

Tone Muthanna, Professor ved NTNU (sign.)

Knut Alfredsén, Professor ved NTNU (sign.)

Berit Time, Sjøfforsker ved SINTEF (sign.)

Edvard Sivertsen, Seniorforsker ved SINTEF (sign.)